

ГОРД ПЕЧОРА

Газет лезны ВКП(б) Ізваса рајком да рајсполком

№ 59 (1380) Август 13-öd лун 1938 во

Возглавітны колхознөй мујас вылын ордјысөм

Колхознөй да совхознөй мујас вылын решајтчысө сельскохојазственнөй во успешнөја ештөдөм, заводітчіс мільионас ыжыд вынөн быдтөм озыр, сталинскөй урожај ідралөм. Воіс зев кывкутана кад, коді требујтө зев ыжыд организованност да став выјас мобілизујтөм. Сорныс муно сы јылыс, медем урожај ідравны воштөмјастөг, сохранитны страналы со мільионјас пуд һаң, тырвыјтө ползујтчыны тајб сельскохојазственнөй вога веліколепнөй резултатјасөн.

Урожај ідралөм—ыжыд політїческөй делө. Гормыны ыбн, лезны воштөмјас—сікө чїнтыны трудофенлыс донсө, чїнтыны колхозјаслыс доходсө, воштыны зев уна һаң. Мөдарб, аскадын воштөмјастөг ідралөм вајб тыр сөктаа трудофен, колхозјас озырлуныс да колхознікјас зажіточностлыс содөм.

Колхозјаслөн ем став колайторјасыс сы вылө, медем урожај ідралөм нубдны жєныс сроқјасын да воштөмјастөг. Государствота јылыс төждысїс. Мујас вылын ужалдны уна со сурс сложнөй, совершеннөй машинајас, кодјас ідралдны һаң. Абу тырмытөмлуныс і јөзјасын, стахановскөй ужлөн замечателнөй мастерјасын. Медем тырвыјтө ісползујтны отличнөй техника, колө дөитор—колхознікјасөс, колхозніцајасөс да совхозса рабочөјјасөс большевістскөја котыртөм.

СССР-са Нарөднөй Комїсарјаслөн Сөвет „1938 вога урожај ідралөм јылыс“ аслаш шудмын індө, мыј „Вылын урожај успешнөја ідралдмлөн мог требујтө колхознөй стројлыс организованностсө выл, јонжыка, вылын шупдө кыпдөдөм, социалістїческөй ордјысөм вожд кыпдөдөм“.

Вооружитны колхозјасөс, налыс вескөдлысјасөс большевістскөй организованностөн, нөшта крепыджыка јїтчыны колхознөй актївкөд, стахановецјаскөд да ударнікјаскөд, кыскыны социалістїческөй ордјысөмө мільионјас лыда колхознікјасөс да колхозніцајасөс да вескөдлыны сіјө ордјысөмнас—со мыј вылын өні колө јона да чорыда уважаны став партїјнөй организацијајаслы да ектјасса коммуністјаслы.

Сталин јорт велөдө мїанөс, мыј өлөмын, практика вылын політїка да овмөс

торјөдны поэтөмөс. „Најб сушествујтөны өтлаын і действујтөны өтлаын да сіјө, коді мөвпалө мїан практическөй ужын торјөдны овмөссө політїкаыс, јонмөдны хојазственнөй ужсө політїческөй уж умалајтөм дондн лїбө, мөдарб, јонмөдны політїческөй ужсө хојазственнөй уж умалајтөм дондн,—сіјө шук вескалас тупїкө“.

Урожај ідралөмын первојја лунјас вїсталдны сы јылыс, мыј уна партїјнөй организацијајасын вунөдөмны тајб большевістскөй правда јывгыс. Нї өтї час воштытөг колө мөдөдны мујас вылө большевістскөй организаторјасөс да агїтаторјасөс, ыстыны мујас вылө лыффысысјасөс да бесөчїкјасөс, обөсөпчїтны најөс газетјасөн да літератураөн, стөннөй газетјасын да многоіражжајасын петкөдлыны возынмунысјаслыс опытјасөс, кыпөдны социалістїческөй уж геројјасөс да героїнајасөс, бїчүјтны лөдырјасөс да брак вөчысјасөс.

Партїјно-полїтїческөй вескөдлөм хојазственнөјкөд збылыс сочетајтөм лөб өні сыын, медем обөсөпчїтны главнөй мог решїтөм—аскадын да воштөмјастөг ідравны озыр урожај.

Рајкомјасса вескөдлысјас, партїјнөй актїв, сіктса коммуністјас не долженөс вунөдны Сталин јортлыс індөсө сы јылыс, мыј колхознөй строј оз чїнты, а содтө төждысөмсө, да кывкутөмсө партїјалыс да правїтелстволыс вїзму овмөс вожд кыпөдөмын“. ВКП(б)лөн сталинскөй Централнөй Комїтет да сојузнөй правїтелство сетөны прїмер сылыс, кызі колө төждысны колхозјас нужда јылыс. Лөб тырмана кақтывны партїјалыс да правїтелстволыс көтнїн зев важнөй решенїејасөс, кодјасөс прїмїтөма бөрја кад чөжөн, медем убөсїтчыны сыын. „Колхозјасыс колхознікјасөс вөтлөм дүгөдөм јылыс“, „колхозјасын неправїльнө доходјас јуклөм јылыс“, „1938 во вылын скөтвїзөм кыпөдан государственнөй план јылыс“, „1938 вога урожај ідралөм јылыс“.

Вылын урожај објазывајтө ектса парторганизаціјајасөс, став коммуністјасөс нөшта јонжыка кыпөдны асыныс организованност да большевістскөй бөдїтелност. Успехјас об-

Август 14 лунө, 6 час рытын, Ізваса культура керкаын чукөртсө Ізваса избїрателнөй округвса избїрателјаслөн собрәніе.

Горнітантор:

Комї АССР-са Верховнөй Сөвет Первој Гөссїја уж ітогјас јылыс.

докладчїк Комї АССР Верховнөй Сөветса депутат І. А. Рөчев јорт.

Собрәніе вылө локны став избїрателјаслы.

СССР-са Верховнөй Сөветлөн Мөдөд Гөссїја

Гөссїјалөн вөссөм

Август 10-öd лунө Кремльын вөссїс СССР-са Верховнөй Сөветлөн Мөдөд Гөссїја.

2 час лунын муніс Сојузса Сөветлөн заседанїе, кодөс вөстїс Сөвет Сојузса председател депутат А. А. Андрејев. Засөданїе вылын једїногласнө вынөсөдөма Гөссїјалыс тащөм сорнітантор:

1. 1938 во вылө СССР-лыс једїнөй государственнөй бјуджет вынөсөдөм. Вносїтчө СССР-са Совнаркомөн.

2. „СССР-ын, сојузнөй да автономнөй республикајасын судоустројство јылыс положенїелөн“ проект. Вносїтчө СССР-са СНК-өн.

3. СССР-са Верховнөй Суддөс бөрјөм.

4. „СССР-са гражданство јылыс“ законлөн проект. Вносїтчө СССР-са СНК-өн.

5. „Международнөй договорјас ратїфикаціја да фенонсіација пөрадок јылыс“ законлөн проект. Вносїтчө Националностјас Сөветса Иностраннөй делөјас куза комїссїјаөн.

6. „Једїнолїчнөй хојазствојаслөн вөвјас вылө государственнөй нолөг јылыс“ законлөн проект. Вносїтчө Сөвет Сојузса Законодателнөй Предположенїејас куза комїссїјаөн.

7. Всөсојузнөй сельскохојазственнөй выставка јылыс. Вносїтчө Украинскөй ССР-са депутатјас группа һымсаң.

8. СССР Верховнөй Сөвет Презїдїумса указјас јылыс, кодјас прїмїтөмаөс Первој да Мөдөд Гөссїјајас кадколастын да кодјас подлөжитөны СССР-са Верховнөй Сөветлы вынөсөдөм вылө.

4 час лунын вөлі Националностјас Сөветлөн заседанїе, кодөс вөстїс Националностјас Сөветса

становкаын торја работнікјаслы својственнөјөс благодушїе, лантөдчөм, „шапкаөн шыблалам“ настројенїејас. Тащөм простофілајас дінын врагјас кутасны орудујтны нуруланьс, а најб кутасны немотөждыстөма узны. Колө кыпөдны решїтелнөй тыш зазнајствөкөд, расхлабанносткөд, өд најб вөстөны враглы лаејка.

„Правда“ газетлөн перөдөвөй жөндөдөмөн.

Председател депутат Н. М. Швернїк.

Засөданїе вылын једїногласнөја вынөсөчїс Гөссїјалөн сіјө-жө сорнітанторјыс, код вөлі прїмїтөма Сојузса Сөветөн.

7 час рытын муніс өтувја заседанїе Сојузса Сөветлөн да Националностјас Сөветлөн.

Прїсутствујтөны уна гөстјас—Московскөй Фабрикајас да заводјас вывса рабочөјјасан, наука, культура, искуствоса, Краснөй арміјаса да флотса представїтелјас.

Правїтелственнөй ложајасө петкөдчысөны Сталин, Молотов, Калинин, Кагановїч, Ворошілов, Мїкојан, Жданов, Јөзов, Хрушөв јортјас, СССР Верховнөй Сөвет Презїдїумса шленјас, Нарөднөй Комїсарјас.

Ыжыд воодушевленїеөдн депутатјас да гөстјас чолөмалдны Сталин јортөс, партїјалыс да правїтелстволыс руковөдїтелјасөс. Заллөн өтї помсаңыс мөдөзис јуралдны дырнужалама, радлана чолөмалөмјас Сөветскөй Сојузса народјас кыв вылың.

Председателствујущөй Андрејев јорт өтувја заседанїе Сојузса Сөветлыс да Националностјас сөветлыс јөздөбө вөссөмөн да сетө кыв доклад вылө СССР фїансјас куза Нарөднөй Комїсар Зөверев јортлы.

Једїнөй государственнөй бјуджет СССР-лөн 1938 во вылө составїтас доходјас куза 125 мільард 184 міль-

лион шәйт да рөскөдјас куза—123 мільард 684 мільлион шәйт.

Нарөднөй хојазство фїансїрујтөм вылө сојузнөй да республиканскөй бјуджетјас паста выделәйтчө 47 мільард 212 мільлион шәйт, социално-культурнөй рөскөдјас вылө сојузнөй да республиканскөй бјуджетјас паста—12 мільард 148 мільлион шәйт. А местнөй бјуджетјаскөд өтлаын—31 мільард 400 мільлион шәйт.

Зөверев јорт заключенїеын торјөн сувтлө страналөн обороннөй нуждајас вылө. Сїјө напоминајтө фашистскөй странајаслөн помтөм провокаціоннөй прөісокјас јылыс, кодјас пытајтчөны полтны војна СССР-лы паныд. Могыс сулалө сыын, медем музлытөг јонмөдны социалїзмлөн велїкөй страналыс вынөрөсө. Такөд јїтөдын Сојузса государственнөй бјуджет 1938 во вылө предусмотрїтө ассїгновенїе стравалөн оборона нуждајас вылө 27 мільард шәйт размерын.

СССР-са Верховнөй Сөветлөн Гөссїја асыс одобренїесөб выражајтөмөн, бурнөй аплодїсментјасөн чолөмалїс фїансјас куза Нарөднөй Комїсарлыс шыөдчөм. Депутатјас устраївајтөны пөс оваціја непөбөдїмөј Рабочө-Крөстанскөй Краснөй Арміја да Војенно-Морскөй Флот һим куза.

Зөверев јорт доклад бөрын заседанїе тупкысөб. (ТАСС).

Кувсїс Константїн Гергејевїч СТАНИСЛАВСКІЈ

Август 7-öd лунө Москваын, 75 арөсөн кувсїс сценалөн генїалнөй художнїк, Московскөй Художественнөй Академіческөй Театрлөн основател, Сөветскөй искустволөн велїкөй мастер, СССР-са нарөднөй артїст, кыкыс орфенөн наградөм Константин Гергејевїч Станїславскїј.

Тајб вога јанварын став страна празнујтїс рөч искуствоса велїкөй мастерлыс 75-öd вога јубїлеј. Став бөрја төлысјасын

К. С. Станїславскїј уна ужалїс выл постановкајас вылын. Но сөдөмын паскалыс вїсөм вынудїтїс сіјөс јул 15-öd лунсаң дүгөдны ужсөб.

Август 2-öd лунө К. С. Станїславскїј асөб чувствүјтїс омөла. Вїсөслөн положенїе омөлтчїс кішечнөй забөлеванїејас подув вылын. Август 7-öd лунө 3 час 45 минутын К. С. Станїславскїј кувсїс полнөй сознанїеын.

(ТАСС).

Комі АССР-са Верховној Сöветлөн Первој Сессіја депутат І. Ф. Р'азанов јортлөн реч

Комі АССР-са Верховној Сöвет Первој Сессіја вылын јул 28-öd лунö

депутат јортјас, Комі АССР-са Верховној Сöвет медвожа Сессіјалөн ужыс мунö сїд кадö, кор мијан славнöј сöветскöј разведкалы сталинскöј нарком Н. І. Жевов јорт јурнубöдмөн, став сöветскöј народ отсöгөн, удајтчысы бырöдны народлөн врагјаслысы, партијалөн врагјаслысы основнöј позјассö да сїдөн вöчны чорыд кучкөм фашизм куза. Троцкістјас, бухарінецјас, буржуазнöј националістјас, меншевикјас, есерјас, кадетјас, диверсантјас, шпионјас—человеческöј обществолөн став тајö шыбласысы, народлөн презреннöј врагјас, сувтöдлісны ас воғаныс öтї мог—жугöдны сöветскöј власт, бөр лöсöдны капитализм. Најö көсјылісны мырöдны мијан народлысы прекраснöј, долыд, шуда олдмөс, кодöс лöсöдма великöј гені Сталин јорт вескөдлөм улын. (Куза нужалан аплодіментјас). Со мыј вöсна сöветскöј народ ставнас актївнö участвујтис вражескöј позјас жуглөмын, со мыј вöсна мијан народ і вожд кутас пöшшадатöг жуглыны да бырöдавны тајö гадјаслысы коласјассö. (Аплодіментјас).

депутат јортјас, тајö кад чöджөн мијан партија да сöветскöј органјас выдвїнітисны вескөдлана партијнöј, сöветскöј, хожајственнöј уж вылö уна талантлївöј, Ленин—Сталин делöлы преданнöј работнїкјасöс да тајö кадрјасыс петкөдлісны асыныс преданностсö практическöј уж вылын. Та вöсна мијан социалистическöј рöдїналөн талун кежлö ем гырысы-гырысы успехјас промышленност, вїзму овмöс вожд кыпöдöмөн да паскөдöмын, ужалыс јöзлысы культурно-материалнöј положенїесö бурмөдöмын. Мї вожд јонмөдїм асыным непобедїмöј Рабоче-Крестанскöј Краснöј Арміјалысы вынїдöрсö, нöшта јонжыка вооружїтїм капиталистическöј странајасса рабочöј классöс, ужалыс массајасöс фашизмлы паныд тышкасөм вылö, мировöј пролетарскöј социалистическöј революціја вöсна тышкасөм вылö.

Сöветскöј Союз успехјаслы подробнöј анализ вöчтöг, ме көсї ескö вайдöны сöмын некымын лыдїнас, кодјас тырвыдö убедїтелнöја вїсталöны сы јылысы, мыј мијан страна ем индустриалнöј ыжыд держава, мыј мї лöсöдїм ыжыдысы-ыжыд социалистическöј вїзму овмöс, мыј мї нöшта јонжыка укрепїтїм великöј Сöветскöј Социалистическöј Республикајас Союзса народјаслысы öтувалун.

Социализмлөн ленинско-сталинскöј теорїја торжествујтö. Мијан странаын социализм кызвыннас завершїтöма да сьдн лöсöдöма условїе коммунизмö öдї мунöм вылö.

Сöветскöј Союзлөн народнöј доходыс 1913 воын 21 мїлїард шайтсан содіс 96,3 мїлїард шайтöз 1937 воын. Кызї ақзанныд, народнöј доход, кодї петкөдлө мијан странаысы став хожајственнöј да полїтическöј вынїдöрсö, воинадö кадса сертї 1937 воын быдмїс 4,6 пöв. Вїзму овмöс јукöнын мијан страналөн талун кежлö ем 300 сурс гöдөр колхоз, кодјас öтувтöны 18 мїлїон крестанскöј овмöсыс унжык, кодї лöб став крестанскöј овмöсјас пїыс 94—95 прöцент, а колхозјаслөн көза площадь составлајтö 99,1 прöцент став көза площадь дїнö. Мијан вїзму овмöс вооружїтöма передовöј техникадн. Мијан колхознöј да совхознöј мујас вылын ужалöны 450 сурс трактор, кодјас вежöны 8,3 мїлїон вöв. 1938 во заводїтчїгөн вöлі 5819 МТС. Сöмын МТС-јас ордын вöлі 104.400 комбайн, 62,3 сурс автомашїна. Сöветскöј Союзса колхознїкјас чорыда ескöны сьд, мыј таво вылын најö пöртасны олдмö Сталинлыс индöсö—сетасны 8 мїлїард пуд нан. (Аплодіментјас). Мијан социалистическöј рöдїналысы вынїдöрсö медса бура петкөдлө промышленнöј продукциялөн вїзму овмöс продукция дїнö соотношенїеысы. Сїзї, 1913 воын, напїрмер, вїзму овмöслөн продукциясыс вöлі составлајтö 57,9 прöцент, а промышленнöј продукция—42,1 прöцент. А öнї промышленнöј продукция составлајтö 77,4 прöцент, а вїзму овмöс продукция 22,7 прöцент. Тајö, öерт, оз вїстав, мыј мї вїзму овмöс продукциясö вöчам ешажык. Мöдäрö, вїзму овмöс продуктајассö мї вöчам унжык, но мијан промышленнöј продукция содіс некымын пöв сы сертї, мыј вöлі важдн.

Машїностроенїелөн продукция 1913 воын крупнöј промышленностөн лезан продукция дїнö составлајтлїс 6,8 прöцент, а 1936 воын машїностроенїелөн продукциясыс составлајтис 25,7 прöцент. Некымын во саян Сöветскöј Союз машїнајассö важлїс заграңцаысы, а öнї Сöветскöј Союз машїнајассö ачысы вузалö уна капиталистическöј государствојаслы. (Аплодіментјас).

Сöветскöј Союзлөн ем вöвлытöм ыжыд успехјас і культура кыпöдан да сöвмөдан јукöнын, рабочöј класлысы да ужалыс массајаслысы материалнöј положенїе бурмөдöмын. Такöд јїтöдын зев јона содіс рабочöјјаслөн да служащöјјаслөн лыдыс. 1913 воын-кө царскöј Россїјаын рабочöјјаслөн да служащöјјаслөн лыдыс вöлі 11,4 мїлїон морт, то талун кежлö налөн лыдыс содіс 30 мїлїон гöгöрöз. Содісны уждон фондјас, содіс мијан учеб-

нöј заведенїејасын велöдчысјаслөн лыдысы. Сїзї, напїрмер, 1937 воын мијан став учебнöј заведенїејасын велöдчїсны 88 мїлїон 337 сурс морт, а 1914 воын велöдчїсны ставысы сöмын 8137 сурс морт. Мијан прекраснöј социалистическöј рöдїнаын ем уна театрјас, клубјас, бїблиотекајас, кїнотеатрјас. Ыжыдысы-ыжыд строїтельство нудсö здравоохраненїе јукöнын, содöтöварлөн бергöдчöм, а сыкөд öтшöц мунö мијан великöј Сöветскöј Социалистическöј Республикајас Союзын населенїелөн некор вöвлытöма содöм.

Јортјас, экономика да культура јукöнјасын мијан успехјас сетїсны позанлун мијан сöветскöј лотчїкјаслы человечество исторїјаын медвожаыс вöчны сещöм лебзöмјас, кызї Сöветскöј Союзсан Војвыс полус вомöн Америкад, кызї Москва—Спаск кост лебзöм. Мијан сöветскöј лотчїцајас пуксывтöг лебзїсны Севастопольсан Архангельскöз. Мијан прекраснöј рöдїналөн пїјан І. Ф. Панапін, Шїршов, Федоров, Кренкел завојујтисны Војвыс полус. (Аплодіментјас). Тајö нöшта öтчыд вїсталö, мыј Сöветскöј Союз кыз некор вооружїтöма медса выл техникадн, сьдөн ем уна лыда јöзјас, кодјас способнöјöс подчїнїтны прїродалысы снїхјасöс человечестволы служба вылö.

Јортјас, кушöм-жö такöд јїтöдын сулалöны мијан воған морјас?

Медвож, не лантöдчыны шедöдöм успехјас вылын. Мöд-кө, і вожд пöшшадатöг бырöдавны народлысы врагјассö, партијалысы врагјассö.

Көжмөд-кө, решїтелнö вештыны ставсö најöс, кодї оз вермы котыртны Ленин—Сталин делö вöсна настојашщöј тыш.

Нöлд-кө, смелжыка, решїтелнöжыка выдвїгајтны социалистическöј строїтельстволөн уна сїкас участокјасö том, талантлївöј, мијан социалистическöј рöдїналы преданнöј јöзјасöс.

Зїк мөд сїкас положенїеысы капиталистическöј государствојасын, көнї рабочöј класс, ужалыс массајас олöны ескыны позтöм эксплоатација улын, корысалöны, шыгјалöны. Сїдö, мыј јылысы вїсталїс Сталин јорт партија 17-öd сїезд вылын, мыј öнїја кадö абуöс даннöјјас, кодјас ескö вїсталїсны капиталистическöј промышленностын кыптöм заводїтчöм јылысы, талун кежлö ставнас подтөврөдајтчысö США-ын да Англіја-ын вылысы паскалысы экономическöј крїзїсөн. Капитализмлөн экономическöј крїзїс развївајтчöм јосмөдö пышкөсса да ортсыса прөтиворечїејассö. Артмөм положенїеысы петан туж капиталистјас ақдöны выл ім-

періалистическöј воина да медса вож Сöветскöј Союзлы паныд воина котыртöмын да дастöмын. Воиннöј опасност, код јылысы вїсталїс Сталин јорт партија XVII-öd сїезд вылын да 1936 воын Рој-Говардкөд бегедаын, талун кежлö пыр јонжыка пöрö реалнöј формајасö. Испанїјаын, Кїтајын событїејас вїсталöны сы јылысы, мыј му шар пастаын көжмөд јукöн населенїесö шымыртöма-нїн воина пöжарөн да лунысы-лун пыр унжык јöзјас кысыкөсöны тајö воинаас.

депутат јортјас, сöветскöј власт сушествовїтан став кад чöж капиталистјас зїллісны спровоцірујтны мїјанöс воина вылö да сöмын мїјанөн мїр полїтика чорыда нудöмөн капиталистјаслысы еза удајтчы да некор оз удајтчы спровоцірујтны мїјанöс воина вылö. Мїјанлы воина оз ков, мїјанлы оз ковны человеческöј жертвајас, но сы вылö, медым сетны пасвартана удар враглы да жугöдны сїдс сїдö-жö террїторїја вылын, мї пыр дасöс. (Аплодіментјас).

Ставысы тајö шöктö мїјанöс, депутат јортјас, суса вїдöдны мїјанöс кыщалысы капиталистическöј государствојасын паскалысы событїејас бөрсө. Мї долженöс став вынөн јонмөдны мїјан доблестнöј Рабоче-Крестанскöј Краснöј Арміјалысы вынїдöрсö. Мї долженöс кутны мїјанлысы став народöс мобїлизационнöј даслунын. Мї долженöс нöшта јонжыка крепїтны интернационалнöј пролетарскöј јїтöдјас, а ковмаскö, мї долженöс сетны материалнöј отсöг капиталистическöј государствојасса рабочöј класлысы, ужалысы јöз массајаслысы, кодјас öнї нудöдны тыш фашизмлы паныд, пролетарскöј революціја вöсна. (Аплодіментјас).

депутат јортјас, общöј замечанїејас бöрын, ме көсї ескö вужны Комї Исполком торја отделјас конкретнöј уж дїнö. Кызї тїтöданныд, талун кежлö Комї республикалөн основнöј промышленностысы ем вöр промышленностлөн удельнöј сöктаысы составлајтö 56,7 прöцент. 1936 воын вöр промышленностлөн планысыс вöлі 4230 сурс кубометр, 1937 воын содіс 4655 сурс кубометрöз, 1938 воын Комї республикалы правїтелственнöј план—8400 сурс кубометр. Кызї ақзанныд, вöр промышленностлөн сöдöмысы абу ічöт. Но государствоннöј план олдмө пöртöм вöсна вöр промышленностса вескөдлысы јасөн тышсö вöлі котыртöма шөгмытöм лөка. 1938 вөса первојја кварталын Комї республикаса вöр заготовїтысы организацијајас плансö тыртїсны сöмын 95 прöцент вылö. Торја орга-

низацијајас тыртїсны тазі: „Комїлес“—91,6 прöцент, „Кїрлес“—88 прöцент, Удораса вöрпромхоз—90,1 прöцент да медса лөк делöсыс Абјачојса вöртранхозын. Первој кварталса план тани тыртöма сöмын 61,4 прöцент вылö. Торјөн лөк делöсыс вöр пурјалöмын да буксірујтöмын. Государственнöј план сертї Комї республика должен пурјавны да буксірујтны 1938 воын 1900 сурс кубометр. А талун кежлö пурјалöма 317 сурс кубометр, а буксірујтöма сöмын 107 сурс кубометр.

депутат јортјас, нöтї содтытöг колö шуны, мыј вöр промышленност план тыртöмын талун кежлö делöсыс зев сөкыд. Мїјан вöр промышленностса вескөдлысыс абу асланысы мөгјас судтаын да öнї мїјансан требужтö решїтелнöј мерајас, медым бырöдны сїдö прорывсö, кодї лөи вöр промышленностын. депутат јортјас, позö-ö тајöс вїставны сьдн, мыј государство ешө сетö средствојассö мїјанлысы вöр промышленност механїзујтöм вылö öерт, оз поз. Со, напїрмер, 1937 воын вöр промышленностын капиталовложенїејасысыс вöліны 6445 сурс шайт дон, а 1938 воын 50 мїлїон шайт. Позö-ö вöр промышленностлысы колччöмсö вїставны сьдн, мыј вöр промышленностын абуöс бур стахановецјас, абуöс прїмернöј јöзјас? öерт, оз поз. Сещöм јöзјасысы, кызї Шанов, І. Ја. Жїганов, В. С. Русанов, П. Г. Ушаков да мукöдјас, кодјас сезон чöдөн сетїсны 5000 да 5000-ысыс унжык кубометрөн, мїјан абу ешө. Позö-ö тајöс вїставны сьдн, мыј государство ешө сетö средствојассö рабочöјјаслысы культурно-бытовöј условїејассö бурмөдöм вылö? öерт, оз. 1937 воын мї вылысы стрöїтїм олан плöшшад 57 сурс кв. метр, мї вылысы стрöїтїм зев бур 28 столовöј, 78 клуб да гöрд пелöсјас. Кызї ақзанныд, оз поз вїставны вöр промышленностлысы лөк ужсö тајөн. Вöр промышленност лөк ужын збыл помкајасысы со мыјын.

1. Нақөн бырöдсöны вöр промышленностын вредїтелстволөн последствїејасысыс.

2. Абу государствоннöј дїсциплїнаысы, абу болшевістскöј дїсциплїнаысыс команднöј составысдн.

3. Абу пöрадокысыс ужалын вын организүјтöмын.

4. Абу колана јїтöдысы мїјан команднöј составлөн рабочöјјаскөд, рабочöјјаслөн предложенїејасысыс оз ақзыны колана вынїманїе команднöј составсан.

5. Оз сүзгы мїјан вескөдлысысјаслөн буржык культурно бытовöј условїе вöсна настојашщöј тышысы да тöждысыс да медса лөк

Комі АССР-са Верховнөй Сөветлөн Первој Сессіја депутат І. Ф. Разанов јортлөн реч

Комі АССР-са Верховнөй Сөвет Первој Сессіја вылын јул 28-өд лунө

сіјө, мыј вөр участокјасса торја вескөддысјас кутды рабочөјјаслы уждон мынтөм.

Төдөмыс, вөр промышленност лок ужлөн өтө ыжыд помка ем сің-жө партино-массөвөј уж слаба организүтөм, массөвөј стахановскөј движеніе вөр промышленностса рабочөј-јас пөвсын котыртөм.

депутат јортјас, вөр промышленност кыңи Комі республикаын емөс уна мукөд предпріятіејас, кодјас возті сің-жө ужавлісны лока. Наркомместпром куза 1937 воын плансө тыртөма 65,2 прөцент вылө (сы лыдын Војаса төчїла фабрика), Сырнөсса кірпичнөј завод плансө тыртөма 51,3 прөцент вылө, Сереговса известка вөчан завод—80 прөцент вылө, Местпром віз куза вөрзаготовкәјаслыс план тыртөма 47 прөцент вылө.

Наркомпищепром куза: маслопром—84 прөцент, Сереговса сов вөчан завод—47 прөцент, Пустөшса крахмал вөчан завод—26,7 прөцент вылө.

Наркомлегпром куза: замша завод—61,3 прөцент вылө, УЛМЗ—53,7 прөцент вылө. Неуна буржыка заводтөны ужавны тајө предпріятіејасыс 1938 воын. Сіңи, напірмер, Нувчїм завод первој кварталса плансө тыртис 95 прөцент вылө, Сереговса известка вөчан завод—101,6 прөцент вылө, Сыктывкарса типографіја 91 прөцент вылө, Устцїл-маса замша завод—109 прөцент вылө. Но емөс і сецөм заводјас, кодјас 1938 воын ужалды шогмытөм лока. Сіңи, напірмер, Сереговса сов завод плансө тыртис 43,4 прөцент вылө, Віңїнса промкомбїнат 77,7 прөцент вылө. Міјан предпріятіејаслөн лок ужыс торјөні чорыда төдчө міјан республикаса коммунальнөј строїтелство вылө. Мі строїматеріалјас вөчыс предпріятіејас лок уж вөсна огө вермөј стрөйтны глухонөмөјјаслыс школа (Сыктывкарын), кінотеатр, кык олан керка 24 квартира вылө, 2 автогараж, а сің-жө уна мукөд объектјас, кодјасөс індөма стрөйтны Сыктывкарө да Комі республикаса мукөд рајцентрјасө.

Мыјөн вїставны міјан предпріятіејаслыс лок ужсө? Сїјөн, мыј местнөј промышленностса вескөдлыс Потолїцын јорт сы ныдї, медем котыртны збылыс большевіскөј тыш сіјө предпріятіејаслыс план тыртөм вөсна, занїмајтчїс мукөд вопросјасөв, кодјас ез вермыны отсавны сіјө предпріятіејас вылын уж бурмөдөмлы. Потолїцын јорт ез справїтчы сы вылө пуктөм могјасөв, да ме думајта, мыј Комі АССР Верховнөј Сөветса депутат, кодлы лөб поручїтөма

правїтелство образүтөм, артыштас лок уж јылыс менсым замечанїејасөс.

депутат јортјас, транспорт ужын міјан абу-жө буржык положенїеыс. Комі республикалөн транспорт јуксө кык сїкас вылө—ваывса да автотранспорт вылө. Вавыс транспорт јуксө нөшта кык пелө, сің шусана ПУРП да Ежваса вавыс транспорт вылө. Вавыс транспорт воыс-воө быдмїс codic сің-жө і груз новлан план. Сїң, напірмер, буксїрнөј флот 62-саң codic 80 једїнацәд, а сіјө флотлөн вынөдыс codic 12.280-саң 15.580 індикаторнөј вынөд. Непаровөј флот codic 172-саң 250 једїнацәд, груз новлөм codic 1937 воын 386,7 сурс тоннасаң 1938 воын 745,5 сурс тоннасаң. Јуавсө, кыңи пароходствоса работнїкјас справїтчысны да справлајтчөны груз новлан план тыртөмөн? Со, напірмер, Печора куза 1938 вөса план тыртөма сөмын 44,5 прөцент вылө, сы лыдын ішом куза—34 прөцент вылө, пурјас куза—57,2 прөцент вылө, вөр да баржајас куза—55 прөцент вылө. Абу буржык фелдыс груз новлан план тыртөмөн і Ежва јувывса транспортын. Ем баржајаслөн зевгырыс простөјјас. Сїң, напірмер, 85-өд баржа сулалөма 15 суткыс дыржык, 729-өд баржа—11 суткі, 742-өд, 744-өд, 760-өд, 780-өд баржајас—8 суткі. Ставыс тајө вїсталө сы јылыс, мыј міјан вавыс транспорт оз тыртав груз новлан план, оз пөрт олөмө сіјө могјасөс, кодјасөс на воөд сувтөдөма Наркомводөн—Н.І. Жежовдн.

Ыжыд места Комі республикаын бостө автотранспорт. Кыңи ті төданны, автотранспорт Комі республикаын төвса кадын ем зїк өтө транспорт. Став грузјас төлын лөб шыбланы автотранспортөн. Міјан ем 1400 автомашїна. Настөјашщөј ногөнкө котыртны ужсө міјан автотранспортлыс, кывшутөг, став сіјө товарјасыс, продуктајасыс, кодјасөс мі објазанөс шыбланы Мураші станціјасаң, вавысисны ескө міјан потребїтелјаслы аскадын. Но сы вөсна, мыј автотранспортлыс ужсө абу вөлі котыртөма да өні-на сіјө лока котыртсө, то мі огө вермөј обеспечїтны міјан республикаса уна рајонјасө аскадын төварјас шыблалөм.

Автотранспорт требујтө ыжыд вынманїе туј овмөс дїнө, но талунја лун кежлө міјан туј овмөс сецөм состојанїеын, мыј тујјас куза оз поө ветлыны автомашинаөв, а на куза поөд ветлыны сөмын подөв. Ме көсја вавөдны сөмын өтө прїмер. 1938 во јун 8-өд лунө меным јортјаскөв комїс автомашинадн локны

Мураші станціјасаң Сыктывкарө. І мыј ті думајтанны,—Мурашісаң Леткаөд лыддыны 42 километр, а мі сіјө 42 километрсө „М—1“ автомашїна вылын мунїм 12 час чөж. Гөгөрвоана, мыј ташөм тујјас куза оз поө ветлыны, ташөм тујјас оз вермыны обеспечїтны автотранспортлыс нормальнөј уж.

Јортјас, мыјөн вїставны автотранспортлыс лок состојанїеясө? Поөд-ө сіјөн, мыј міјан ез вөвны средствојас туј стрөйтөм вылө, мыј міјан ез вөвны мукөд поғанлунјас сы могыс, медем вөчыны настајашщөј тујјас? Ставыс тајө, јортјас, міјан вөлі. Туј стрөйтөмын ташөм безобразнөј состојанїеясө поөд вїставны сөмын Полешщїков јорт саммытөмөн, сіјө жебуждн. 1937 воын туј стрөйтөм вылө леөдма 3,5 мїльїон шажт труддөрүчастїе куза да госуларственнөј бјуджет куза 1,5 мїльїон шажт, а тајө средствојасыс туј стрөйтөм выло іспөлујтөмасөмын 64,1 прөцент. Тајө лөб, мыј 1937 воын тујјас стрөйтөм вылө абу іспөлујтөма госуларствоөн леөдмө средствоыс 36 прөцентсө. 1938 воын туј стрөйтөм вылө міјан бјуджет вөлі 4,4 мїльїон шажт труддөрүчастїе куза да 2.800 сурс шажт госбјуджет куза. Суммаыс ыжыд, но туј стрөйтөм тавө Полешщїков јорт нуөдө бара вывті лока. Полешщїков јорт буракө оз гөгөрво сіјөс, мыј міјан тујјас долженөс лоны бурөн не сөмын сы вөсна, мыј мі долженөс шыбланы хожајственинөј грузјас, јөзөс, но міјан тујјас долженөс лоны сецөмөн, кодјас ескө обеспечїтны міјанлы колана кадө војеннөј матерїалјас шыблалөм.

депутат јортјас, ме вїстали тіјанлы өнїја промышленност јылыс. Онї ме көсја вїставны сіјө промышленност јылыс, кодөс мі регыдја кадөн долженөс стрөйтны Комі республика террїторїја вылын. Партија да правїтелство сувтөдїсны міјан воөд мог—лөсөдны енергетїкскөј база Војвылын, јїтны Заполарјеөс Сөветскөј Сојузса краснөј пролетарскөј столицакөд—Москвакөд көрттуј магістралдн.

Торјөн мі долженөс өд-өдны ассыным ужнымөс сталїнскөј заданїе олөмө пөртөмын—вїт море јїтөмын.

Јортјас, Комі республикалыс прїроднөј озырлунјас іспөлујтөм вөсна тышлөн ем аслас ыжыд історїја. Сїң, напірмер, 18-өд нем первој жынјын Ухтаын вөлі-нїн купеч Федор Прөдуновлөн нефтанөј склад, кодї гумлалїс нефтсө, кіс-талїс сіјөс пелсајасө да ысталїс Москваөд медїкаментјас вылө. 1843 воын

Ухта-Печораө царскөј правїтелство ыстө геологїкскөј экспедиціја Кајзерлїнг јурнуөдөм улын, кодї сөмын төдмалїс, мыј нефт ем да кајө доманнїк улыс слөјјасыс. 1858 воын архангелскөј губернатор ыстө мөд экспедиціја, кодї сувтөдө кык скважїна Ухтаын да Чутыын. Нефтө пөтїс секї фунт жынјөн лун Ухтаын да кујїм фунтөн Чутыын. Јона енергїчнөјжык уж нуөдїс купеч Гїдоров, но сы вөсна, мыј сылы быд-ног падмөдчїс архангелскөј губернатор да мыј сіјө регыд кулі (1887 воын), став сіјө ужыс ез сет некушөм резултатјас. 1889 воын вөлі котыртөма ыжыд Тїманскөј экспедиціја академїк Чернышев јурнуөдөм улын, кодї бура төдмалїс нефтыс кулөм да сіјө кадсаң вөлі јөзөдөма госуларственнөј монополїја. Но і сіјө экспедиціјалөн ужыс ез вавөд көт кушөмкө практикскөј резултатјасө.

Ухтаса нефтө да воркутаса ішом іспөлујтөм вөсна збылвылө тыш заводїтчїс сөмын велїкөј пролетарскөј социалїстїкскөј революціја бөрын. 1920 во март 9-өд лунө ВСНХ презїдїумса шленлы аслас пїсмдын Владїмїр Ілїч гїжліс: „постарајтчөј корсны лїбө пөрүчїтөј корсны Ухта јуса нефтеноснөј рајон јылыс печатајтөм матерїалјас да отчотјас Војвыс крај ізучїтан обшчествө музејын да госуларственнөј їмушчество управленїеын“, (Л е н ї н, XXIV т., 85 лїстб.).

Та бөрын ыставсөны уна экспедиціјајас Комі республика террїторїја вылыс прїроднөј озырлунјас іспөлујтны поғанлунјас ізучїтөм могыс. Владїмїр Ілїч бөрын Комі республикалыс прїроднөј озырлунјас практикскөја іспөлујтөм бостсө велїкөј Сталїн. (Аплодїсментјас). 1929 воын Сталїн јорт сувтөдө Војвылын енергетїкскөј база быт лөсөдны колөм јылыс, көрттуј магістрал нуөдны быт колөм јылыс мог, кодї ескө јїтїс Москваөс Заполарјекөд, кодї ескө сетїс поғанлун өдјөжык кыпөдны комї народлыс економїкасө да културасө. 1929 вөсаң Комі республика террїторїја вылын ужалдыны гырыс научнөј экспедиціјајас, 1929 вөсаң заводїтчө практикскөј перїссыны нефтө да ішом.

1929 вөсаң заводїтөмөн 1937 воөд Комі республика террїторїја вылын перјөма 136 сурс тонна нефт, 545 сурс тонна ішом, стрөйтөма-нїн 100 километрыс унжык көрттуј, кодї өні експлоатїрујтчө міјаннөн. Но тајө, јортјас, сөмын-на заводїтчөмыс. Матыса кадын мі долженөс ештөдны став көрттуј ма-

гістрал стрөйтөм. Мі долженөс стрөйтны уна мукөд промышленнөј предпрїятїејас. Міјан воөын сулалө вїт море јїтөмлыс план олөмө пөртөм куза вывті ыжыд мог. Выл предпрїятїејас котыртөм куза мог зев ыжыд да сіјөс олөмө пөртөм вужыдөныс вежас міјан республикалыс не сөмын географїясө, но і сылыс економїкасө. (Аплодїсментјас).

депутат јортјас! Кыңи Комі АССР Верховнөј Сөветса депутат, ме кора сіјө јортлы, кодлы Комі АССР-са Верховнөј Сөветлөн Сессїја поручїтас обрзујтны правїтелство да сетны сіјөс Сессїјадн вынсөдөм вылө, төдвылас кутны менсым крїтїкскөј замечанїејасөс Іспөлкомлөн сіјө отделјас уж јылыс, кодјас јылыс ме сорнїті.

Комі АССР Верховнөј Сөветса председател Размыслов јортөн лыддым шыөдчөм, кодөс сетїс Комі АССР Іспөлкомса вөвлөм председател, а өні Комі республикаса презїдент, тырвыө лөсалө міјан Конституціјакөд. Правїтелство—Комі АССР-са Совнарком образүтөм да сіјөс Комі АССР-са Верховнөј Сөвет Первој Сессїјадн вынсөдөм вылө сетөм пөрүчїтны вөзја Шојнаты рајонса Шојнатыса избїрательнөј округсаң депутатлы—Іван Ілїч Оплеснїлы. Бөрја кадө Иван Ілїч, ВЦК презїдїум бердын Комі АССР-са представїтелөн ужалдн, уна вөчїс Комі республикалы. Ме лыдфа, мыј мог, кодөс мі пуктам Иван Ілїч вылө, сіјө успехөн пөртас олөмө.

Леөдө меным, кыңи Комі АССР Верховнөј Сөветса депутатлы, вырзїтны ескөм, мыј мі, комї народлөн избраннїкјас, пуктам ассыным став вын, ассыным став енергїја комї народөс Маркс—Енгелс—Ленїн—Сталїн непөбөдїмөј знамја гөгөр мобїлізүтөм вылө, мыј мі нөшта јонжыка јонмөдам міјан социалїстїкскөј рөбїнаса народјаслыс дружба, мыј мі і воөд кутам пөшщадатөг бырөдны народлыс врагјасөс, партијалыс врагјасөс, мыј мі успешнө разрешїтам могјас, кодјасөс міјан воөд сувтөдөма велїкөј Сталїнөн. (Аплодїсментјас). Воөд, јортјас, выл победајасө!

Мед олас Ленїнлөн—Сталїнлөн непөбөдїмөј партија!

Мед олас Маркслөн—Енгелслөн—Ленїнлөн—Сталїнлөн ставсө победајтыс знамја!

Мед олас велїкөј Сөветскөј Социалїстїкскөј Республикәјас Сојузса народјаслөн вынөбра өтувалун.

Мед олас міјан радејтана воөд да учїтел Сталїн јорт! (Ставөн сувтөны, гөрөдөмјас: „Сталїн јортлы ура“! Бурнөј аплодїсментјас).

